

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopis naj se frankuje in pošilja uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se same po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priležiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krona.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vira od garmond-vrata vsakekrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 1. avgusta 1914.

Št. 30.

Cesarjev manifest avstrijskim narodom.

Njega c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je najmilostiveje blagoizvolilo izdati sledeči Najvišji rokopis in manifest:

LJUBI GROF STÜRGGH!

Odločil sem se naročiti ministru za Svojo hišo in za zunanje stvari, naj kraljevi srbski vladi notificira, da je med monarhijo in Srbijo nastopilo vojno stanje. V tej usodepolni uri čutim potrebo, obrniti se na Svoje ljubljene narode. Naročam Vam torej, da obče objavite priloženi manifest.

V kopališču Ischl, dne 28. julija 1914.

FRANC JOŽEF s. r.

STÜRGGH s. r.

Mojim narodom!

Bila je Moja najiskrenejša želja, da bi leta, ki so Mi še usojena po milosti Božji, posvetil delom miru in da bi Svoje narode obvaroval težkih žrtev in bremen vojne.

Toda Božja previdnost je odločila drugače.

Spletke sovraštva polnega nasprotnika Me silijo po dolgih letih miru zagrabiti za meč, da varujem čast Svoje monarhije, da branim njen ugled in njeno stališče kot sile, da varujem njeno posestno stanje.

Z nehvaležnostjo, ki hitro pozabi, je kraljevina Srbija, ki smo jo od prvih početkov njene državne samostojnosti do najnovejšega časa Moji predniki in Jaz podpirali in pospeševali, je že pred leti nastopila pot odkrite sovražnosti zoper Avstro-Ogrsko.

Ko sem po treh desetletjih blagoslovljenega dela miru v Bosni in Hercegovini razširil Svoje vladarske pravice na ti deželi, je

ta Moja odredba v kraljevini Srbiji, koje pravice se nikakor niso kršile, vzbudila izbruh nebrzdane strasti in najsrditejšega sovraštva. Moja vlada se je takrat poslužila lepe predprave močnejšega in je v najskrajnejši prizanesljivosti in dobrotljivosti zahtevala od Srbije samo znižanje njene vojske na mirovni stalež in obljubo, da bo v bodoče hodila pot miru in prijateljstva.

Isti duh zmernosti je vodil Mojo vlado, da se je omejila na varovanje najvažnejših življenjskih pogojev monarhije, ko se je Srbija pred dvema letoma bojevala s turško državo. Temu vedenju se je v prvi vrsti zahvaliti za dosego vojnega namena.

Nada, da bo srbska kraljevina cenila potrpežljivost in ljubezen Moje vlade do miru in da bo izpolnila svojo besedo, se ni uresničila.

Vedno višje plameni sovraštvo zoper Mene in Mojo rodovino, vedno bolj neprikrito se pojavlja stremljenje s silo odtrgati neločljiva ozemlja avstrijsko-ogrsko.

Zločinska gonja sega čez mejo, da bi na jugovzhodu monarhije izpodkopala temelje državnega reda, da bi narod, kateremu nakljam v očetovski ljubezni Svojo polno skrb, omajala v njegovi zvestobi do vladarske rodovine in domovine, ki bi doraščajočo mladino premotila in jo naščuvala k hudodelnim dejanjem blodnosti in veleizdaje. Cela vrsta morilnih naklepov, po načrtu pripravljena in izvršena zarota, ki se je strašno posrečila in v srce zadela Mene in Moje narode, je daleč vidni krvavi sled tistih tajnih spletk, ki so se započele in vodile iz Srbije.

Ta neznosna gonja se mora ustaviti, neprestanim izzivanjem Srbije se mora narediti konec, ako se naj ohrani čast in dostojanstvo Moje monarhije neomadeževano in ako se naj ne pretresa neprenehoma njen državni, gospodarski in vojaški razvoj.

Zaman je naredila Moja vlada še zadnji poskus, doseči ta cilj z mirnimi sredstvi,

Srbijo pripraviti z resnim opominom, da krene na drugo pot.

Srbija je zavrnila zmerne in pravične zahteve Moje vlade in je odklonila izpolniti tiste dolžnosti, kojih izpolnjevanje je v življenju narodov in držav naravna in potrebna podlaga miru.

In tako se moram odločiti s silo orožja ustvariti neobhodno potrebna poročstva, ki naj zagotovijo Mojim državam mir v notranjosti in trajni mir na zunanje.

V tej resni uri se popolnoma zavedam cele dalekosežnosti Svojega sklepa in Svoje odgovornosti pred Vsemogočnim.

Preskusil in uvaževal sem vse.

Z mirno vestjo nastopam pot, ki mi jo kaže dolžnost.

Jaz zaupam Svojim narodom, ki so se v vseh viharjih vedno v složnosti in zvestobi družili okoli Mojega prestola in ki so bili za čast, velikost in moč domovine vedno pripravljene za najhujše žrtve.

Jaz zaupam hrabri avstrijsko-ogrski vojni moči, polni požrtvovalnega navdušenja.

In jaz zaupam Vsemogočnemu, da podeli zmago Mojemu orožju.

FRANC JOŽEF s. r.

STÜRGGH s. r.

Za dom med bojni grom!

Na nebu zvezde sevajo,
na vasi fantje pevajo,
pojo lepó, pojo glasno,
pri srcu pa jim je hudó.
Kaj bi ne bilo jim hudó,
kaj bi ne bilo jim bridkó;
od doma se poslavljajo,
na vojsko se odpravljajo.
S. Gregorčič.

Skoro po celi naši avstrijski domovini so se te dni vršili taki prizori! Na klobukih in prsih šopke, v rokah kovčke ali pa z na-

Podlistek.

Poglavje iz nenatisnjene povesti.

Spisal Ignotus.

(Konec.)

Vedno večja poparjenost se polasča ljudstva. Semtertja kletvine in izbruhi nevolje. Drugod prošnje proti nebu. Gostilne in hiše prenapolnjene. Vonj po premočenem usnju in po premočeni prašni obleki. Vonj po potni polti, po namazanih laseh, po vinu in pivu, po čebuli in plesnivosti. In zraven zaprta okna in zaprta vrata.

Toda že je švignil po vzduhu rahel svetel trak. In v drugem hipu se je dvignilo kakor bi se hkratu privzdignile strehe, in plulo je počasi više in više. Ploha je prenehala, grom se je izgubljal za Nanosom. Visoko na nebu se je pokazala še nekoliko motna in bleda solnčna plošča. Toda od severa hladen dih, in izčiščeno in oprano je stalo solnce na vedrem oboku.

Vrata in okna so se odpirala, ljudstvo je vrelo na prosto in se oddihalo. Prestano je bilo za danes. In takoj vse pozabljeno. Misli napete drugam.

Oddaleč se zasliši godba, prve zastave se prikažejo na ovinku pred trgovom. Bliža se zadnji in največji izprevod današnjega dne,

združeni gorenji Vipavci, Kraševci, okoličani in Tržačani. Sešli so se bili na razpotju državne in skladne ceste na Trst ter se hrupno pozdravili. S Sokoli stopajo v najlepšem redu proti trgu. Neštevilna in pestra množica. Osiveli starci, v narodnem boju utrjeni možje najlepših let, žilavi mladeniči, šoli komaj odrastli dečki. Njim na strani brhke žene in stasite mladenke, mleko in kri. Večina okoličank je v starih narodnih nošah, v solncu blestečih.

Vse, kar je v trgu živega, domačega in tujega, hiti na cesto, njim nasproti. Viharno pozdravljanje, mahanje z robci in klobuki, z malimi trobojnicami. Iz oken se vsipljejo cvetice, posamezne in v šopkih. Love jih iztegnjene roke. Vse se pomeša, nastane nered, ogromna množica se vali kakor narasla reka proti trgu pred Čitalnico. Z Grebena grme možnarji, pozdravi pričakujočih odbornikov čitalničnih se ne razločujejo, se topé in izginjajo. Niti najbližji jih ne slišijo. Tedaj se pa silna množica obrne kakor na povelje, dvignila se je bila nad glavami dolga in močna roka ter pokazala v smeri proti mostu. In valovi navzdol po trgu, mimo cerkve, čez most na prostor, kjer se bo tabarilo. Glava pri glavi, rama ob rami na vsem prostranem travniku in dalje po cesti in potih. Strnili so se bili vsi potoki od vseh štirih vetrov v živo, zibajoče se jezero.

Posamezno in s komolci so si morali trebiti pot do odra zakasneli člani pevskega zbora, med njimi Mirko Podlipnik. Bolj niz-

kega stasa in nekoliko šibak, kakršen je bil, se je komaj preril do stopnic. Tu se je oddahnil in si obrisal pot, ki mu je curkoma lil raz čelo. Za njim dohajajoči člani so ga potegnili s sabo navzgor.

Na odru so bili že zbrani vsi odborniki in govorniki današnjega dne. Nekateri so se resno menili med seboj, drugi so sloneli na ograji in opazovali vrvečo množico.

»Šmencajte, kdo bi si bil mislil, da jih bo toliko. Koliko jih je približno, gospod doktor?»

»Kdo bi jih štel, gospod dekan? Na dan sv. Petra in Pavla določeni tabor jih je prišlo nad dvanajst tisoč. Ali jih ne bo toliko tudi danes? Le pogledajte samo, šteti vam ni treba.»

Pomel si je koščene roke dekan Grabrijan in zadovoljno vzravnal svoj že nekoliko vpognjeni tilnik.

»Da, prav imate, gospod doktor. To je veselo znamenje. Makar da so prišli iz gole radovednosti.»

Njegovo oko se je za hipec sanjavo zadržalo nad nizke zelene griče na jugu. In obrnil se je zopet k dr. Razlagu, rekoč skoro mehko:

»Kaj bi rekel sedaj moj pokojni sošolec Prešeren, ako bi jih videl?»

»Vremena Krancem bodo se zjasnile,« je odgovoril dr. Razlag in pogledal ponosno po valoveči množici.

»Začeti bo treba, gospod dekan,« se je oglašil širokopleč kmetiški mož, župan Ze-

hrbtniki, vriskajoč in prepevajoč, pri mnogih pa vendar žalost v očeh! Tako so korakale trume braniteljev domovine na kolodvore. Povsod po mestu je videti jokajoče ženske, matere, žene in neveste, ki spremljajo svoje drage. Kdo te dni ni videl takih prizorov? In vendar nihče ne more trditi, da prebivalstvo ne bi bilo navdušeno sprejelo vesti, da gre naša slavna armada proti Srbiji, zato da maščuje umor preljubega prestolonaslednika, da uniči gnezdo zarotnikov in morilcev, ki ogražajo s svojimi organizacijami naše južne dežele, zlasti Bosno, in da poreže Srbom greben ošabnosti in napuha, ki so ga začeli dvigati proti naši državi in jo vznemirjali. Ne, to ni žalost nad vojsko, to je le žalost poslavljajočih se ljubečih src! Vsi narodi v naši državi so prepričani, da so postale razmere s Srbijo naravnost neznosne! Ali — ali! je šel klic po državi!

Naša vlada je zahtevala od srbske zadoščenje za umor in da se krivce umora in zarotnike, ki izpodkopavajo naši državi tla, kaznuje in njihove organizacije razpusti. Ne samo pravična je bila ta zahteva naše vlade, ampak naravnost potrebna! Če naša država ni hotela izgubiti vsega ugleda, ki si ga je še ohranila od zadnjih balkanskih vojsk, in uničiti samo sebe, je morala od Srbije zahtevati, da nemudoma, brez zahrbtnega zavijanja in škodljivega zavlačevanja ali takoj sprejme od Avstrije stavljen pogoje ali pa — vojsko.

Ves svet priznava, da ima naša država v tem oziru prav. To pa potrjujejo tudi vsi avstrijski narodi, ki so brez izjeme na sijajen način dokazali svojo zvestobo do države in vladarja.

Srbija ni hotela dati naši državi zadoščenja in izpolniti stavljenih zahtev v polni meri, zato bo odločila armada. Katera armada da bo odločila, ve pač vsakdo, ki pozna moč in slavo naše armade, ki se ji majhna Srbija pač ne bo mogla ustavljati, če si morda v zadnjem trenutku ne premisli raje in se uda, predno se začne odločilna bitka.

len iz Senožec, »sicer ne dovršimo sporeda danes. Ura je pol petih.«

»Šmencajte, že toliko? Res, začeti bo treba. Jaz torej otvorim tabor. Predsednik bo dr. Costa, nato govori župan Zelen o »zedinjenju Slovenije«, za njim naš slavec gospod Noli »o vpeljavi slovenskega jezika v šole in uradnije«. Prav? Lepo, šmencajte, kdo še govori?«

»Dr. Razlag o »Vipavski železnici«,« je pristavil Zelen.

»Pa le zmerno, gospod doktor,« se je zasmel dekan. »Sicer boste imeli opraviti z Goričani in Tolminci, ako jih je kaj tukaj. Saj vesete, da se jim gre za Predelsko železnico.«

»O, o, nikar naj ne varči z jezikom, ta naš jezični dohtar. Škoda, da bi se odvadil. Saj je vseeno. Železnice ne boste imeli ne Vipavci, ne Tolminci.« se je zasmel župan Zelen.

Vsi so se spogledali.

»In kdo še govori potem?« je pomislil dekan. »Ah da, Rihard Dolenc. O čem že? O čem neki, ako ne o Vipavski vinoreji in sadjereji.« Tako bi torej bilo to v redu.«

In stopil je dekan v ospredje in povzdignil glas. Kakor bi trenil, je tam doli polegel šum, dvignilo se je kvišku na tisoče glav, nastala je tišina kakor v gozdu pred nevihto. Vsaka beseda je prijela kakor kleščice. Ko je nehal, je zasvirala skupna godba »Naprej«, osemindvajset zastav se je dvignilo kvišku in se nagnilo v pozdrav, na tisoče glasov je pelo za godbo »Naprej zastave Sla-

Še nikdar v mirnem času avstrijski narodi niso pokazali takega edinstva in složnega naziranja kakor sedaj, ko kliče domovina njihove najboljše sinove! V takih slučajih se vsakokrat na sijajen način pokaže moč naše države — velesile, ki jo sicer zavoljo njene miroljubnosti drugi radi podcenjujejo. Kadar potegne Avstrija svoj proslavljeni meč, tedaj utihnejo vsi njeni sovražniki in trepečejo, ko vidijo, da so vsi narodi v Avstriji v brambi domovine složni in da nezadovoljnost manjših narodov v državi, ki se pojavlja v mirnih časih, ni morda pomanjkanje pravega, srčnega patriotizma, ampak le borba za narodno enakopravnost v preljubi avstrijski domovini, skupni materi avstrijskih narodov!

»Oj, Avstrija, ti dom si moj!«

Zveze med Avstrijo in Srbijo oficijelno pretrgane.

Dunaj, 25. julija (ob 8. zveč.). Ob 7. uri 30 minut zvečer je izdalo avstrijsko zunanje ministrstvo sledeči oficijelni komunike: Danes ob pol 3. uri popoldne se je vršil pod predsedstvom kralja Petra v konaku kronski svet. Po seji so kralj Peter, prestolonaslednik, vsi ministri, vsa belgrajska posadka in vsi uradniki zapustili Belgrad in se umaknili v notranjost dežele. Iz Belgrada so odpeljali tudi vse tresorje bank. Ob 3. uri popoldne je izdal kralj Peter mobilizacijski ukaz. Ob 6. uri zvečer je izročila vlada srbski odgovor v roko poslanika Giessla. Ker je odgovor nezadovoljiv, je ob 6. uri 30 minut zvečer poslanik Giessl zapustil Belgrad z vsem poslaniškim personalom in odšel v Zemun. Srbski poslanik Jovanovič na Dunaju odide najbrže še danes z Dunaja.

Manifest na avstrijske narode.

ISL, 25. julija (ob 8. uri zveč.). Ob pol 6. uri zvečer je prišel zunanji minister grof Berchtold v cesarjevo vilo in se dal javiti cesarju. Cesar je zunanjega ministra takoj sprejel v posebni avdijenci. Berchtold mu je poročal o nezadovoljivem odgovoru Srbije na avstrijski ultimatum. Kmalu nato se je po nalogu cesarjevem sestal kronski svet, ki so se ga udeležili: zunanji minister grof Berchtold, vojni minister Krobatin, skupni finančni minister Bilinski, notranji minister Heinold v zastopstvu grofa Stürgkha in minister a latere Burian v zastopstvu grofa Tisze. Po seji kronskega sveta, ki ni trajala dolgo, je cesar podpisal manifest »Na moj narod« in pa mobilizacijski dekret, ki se še isto noč proklamira in nabije.

Mobilizacija.

ve, na boj junaška kri.« Nepopisen trenotek, nezaben.

Mirko Podlipnik je zadrgetal kakor šiba na vodi, mravlje so mu lezle po hrbtu. Doživel je bil pravkar odločilen trenotek za vse svoje poznejše življenje . . .

Govor o zedinjenju Slovenije je podnetil to, o čemur je večina poslušalcev že davno sanjala. Neprestani »Živio« in »Dobro!« so doneli govorniku nasproti. A bilo jih je vmes tudi mnogo, ki so zmajevali z glavami in si šepetali na ušesa o utopijah. Neverni Tomaži. Sicer pa pametni ljudje.

Ko je govornik vzkliknil: »Cilj vsega našega stremljenja naj bo in ostane zedinjena Slovenija,« tedaj se je dogodilo nekaj posebnega. Iz vrst taborjanov se je zaslislal naenkrat mogočen glas: »Ne samo zedinjena Slovenija, ne, še mnogo več, zedinjenje vseh Jugoslovanov!« Nekoliko časa občica osuplost, toda skoro nato izbruh vseh sil slovanske duše. In iztegnile so se žilave mladeniške roke in dvignile so kvišku moža, starca z globokimi zamišljenimi očmi. Njegovi dolgi lasje so se zasvetili, kakor srebro, njegovo visoko čelo je jasno zableščalo v žarkih popoldanskega solnca. Prorok. Dalekoviden kažipot v obljubljeni deželo. Tisoči oči so se obrnili vanj, pozdravljala so ga vzhičena srca. In dvignile so se zopet zastave ter zaplapolale. Udarila je vmes godba, navdušenje je priklopelo o vrhunca.

Na odru so čestitali govorniku.

»Ako je tam doli vmes kaj mlačnežev, tedaj ste jih gotovo s svojim govorom izpre-

Natančnejše določbe so razvidne iz tozadevnih mobilizacijskih razglasov in kogar veže vojaška dolžnost, ve, kaj mu je storiti.

Pasić pri Giesslu.

Belgrad, 25. julija. Ob 5. uri 36 minut popoldne se je podal Pasić k avstrijskemu poslaniku baronu Giesslu in mu izročil srbski odgovor na avstrijsko noto. Ob 5. uri 45 minut se je Pasić jako konciliantno poslovil. Ker je baron Giessl v smislu instrukcij smatral odgovor za nezadovoljiv, je naznanil prekinjenje diplomatskih odnošajev in ob 6. uri 30 minut zvečer odpotoval iz Belgrada. Na kolodvoru se je poslovil od njega ves diplomatski zbor in slišati je bilo klice: »Na skorajšnje svidenje!« Avstrijski interesi so izročeni varstvu nemškega poslanika.

Vojaška sila Srbije.

Dunaj, 25. julija. »Militärische Rundschau« poroča: Srbija je imela pred balkansko vojno 5 divizij prvega in 5 divizij drugega poziva, skupno 200.000 mož. V novem ozemlju ima tudi 5 divizij. Skupna vojaška sila Srbije znaša 400.000 mož. List pa poudarja, da je srbska armada moderno organizirana in da se bo naša armada torej merila s sovražnikom, ki stoji kvalifikativno na visoki stopnji.

Vojvoda Putnik ujet in izpuščen.

Šef srbskega generalnega štaba vojvoda Putnik se je s svojo hčerko mudil v Gleichbergu na Štajerskem, kjer se je zdravil. Ko se je dne 25. t. m. vračal v Srbijo, so ga med vožnjo ustavili v Gradcu. Zato je zamudil zvezo. Ko se je vozil naprej, je že potekel čas za srbski odgovor, ki je bil že znan kot nepovoljen. Zato so Putnika v Kelenfeldu na Ogrskem v vlaku aretirali. Pri aretaciji se je Putnik postavil v bran in potegnil revolver. Videti je bilo, da hoče sebe ustreliti, kar so pa zabranili. Pozneje so pa Putnika izpustili in mu dali celo posebni vlak in salonski voz na razpolago, čeravno se po obstoječih vojaških predpisih smatra vsakega častnika kake tuje države v trenutku, ko je izbruhnila med njo in Avstrijo vojska, kot ogleduha. To je dokaz, kako viteško ravna naša država s sovražnikom, ki tega ni zaslužil.

Izjemno stanje v Avstriji.

Za Avstro-Ogrsko so se razglasila v oči-gled vojske izjemna določila.

1. Politična uprava za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo preide na najvišjo vojaško oblast.

obrnili, gospod župan,« je dejal Razlag in stisnil Zelenu roko.

»In ako se je izpreobrnil danes samo eden, ni bil ta dan izgubljen,« je pripomnil Grabrijan.

Mirko Podlipnik je slišal ta razgovor in se zamislil. Ali ni morda tudi on eden izmed tistih, ki so potrebovali tega dne, da se utrdijo v veri? Zazrl se je tja doli na množico. »Ako je bil ta dan tudi meni potreben, tedaj naj ga postanem vreden,« si je dejal naposled ter odločno dvignil glavo . . .

Tabor se je končal veličastno kakor je bil začel. S pokanjem možnarjev, z godbo in petjem, med splošno navdušenostjo.

Večina gostov, zlasti oddaljenih, je bila že odšla proti večeru. Topla poletna noč je legla nad Vipavo, lahne megle so se razpredle nad vodo in z neštevilnimi gostimi zvezdami, drobnimi kakor pike, je bil posut visoki nebesni svod. Po trgu pa je še vse živelo in mrgolelo, iz vsake hiše so svetile luči, iz vsake gostilne je šumelo in vrvelo, po vzduhu od grajskega dvorišča je plula godba, se je čulo ukanje in vzklikanje. Šele proti jutru so se zapirala vrata, in še to samo privatna. Gostilniška so že zopet sprejemala nove goste, romarje k Devici Mariji v Log, zakaj bil je Veliki Šmaren, ki ga je vsa Vipava praznovala slovesno že od pamtiveka.

Tistega dne je pisal Podlipnik svojemu prijatelju Josipu Korenu pismo, ki se je končavalo s temi besedami:

»Kakor veš, nisem bil nikdar posebno vnet Slovenec. Nemške šole, ki sem jih po-

2. Občine in javni uradi morajo sodelovati pri vsem, kar je za obrambo države potrebno.

3. Začasno preidejo sodnijske zadeve na vojaško oblast.

Državni zbor in deželni zbori dalmatinski, kranjski, goriški, moravski, gornjeavstrijski, šlezjski in štajerski so zaključeni.

Tudi za Ogrsko so izdana enaka določila.

Avstrija napovedala vojsko Srbiji.

Dne 28. t. m. je priobčila uradna »Wiener Zeitung« vojno napoved kraljevini Srbiji. Vojno napoved je podpisal Njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef, ki je primoran nasproti vednim sovražnostim braniti našo državo z vojaško silo. Od danes naprej, od tega trenutka, smo s Srbijo v vojni.

Naši vojskovodje.

Po naši ustavi ima cesar neomejeno oblast v vseh vojaških zadevah. Pridržana mu je vsa pravica čez vojaštvo in noben drug človek se ne sme vmešati v vojaške reči. Vojni minister ima sicer nekatere pravice, a tudi te so mu podeljene od cesarja. Storit mora vse to, kar mu cesar ukaže. Cesar ima tudi pravico, n a p o v e d a t i v o j s k o ali pa skleniti mir, sklepati zveze z drugimi vladarji in voditi sploh vse zunanje zadeve. Najvišji vojskovodja je torej cesar. Kajpada lahko izroči cesar vrhovno povelje tudi svojim izkušenim generalom. Taki generali, ki so odločeni za vojskovodje, opravljajo v naši armadi sedaj službe armadnih nadzornikov. Imenujemo jih po službeni starosti:

Nadvojvoda Friderik, katerega je cesar po umoru Franca Ferdinanda določil za svojega pooblaščenca in zaupnika v vseh vojaških rečeh; uradno se to izraža, da je na razpolago najvišjemu vrhovnemu poveljstvu. Nadvojvoda Friderik je bil do tega imenovanja nadzornik za vso avstrijsko deželno brambo. Radi svoje prijaznosti in ponižnosti je v vojaških krogih zelo priljubljen.

Šef generalnega štaba, kateri ima z najboljšimi izbranimi častniki v resnici usodo cele vojske v rokah, je baron Konrad Hecendorf. Generalni štab izdeluje načrte in vojskovodje jih v sporazumu z njim le izpeljujejo. Znano je, da velja baron Konrad ne samo pri nas, ampak tudi v vojaških krogih drugih držav, kot nenavadno bistroumen, nadarjen in hitro misleč človek. Naša armada je, odkar je Konrad šef generalnega štaba, izmed najboljših organiziranih armad na svetu. Preskrbljena je z vsem do zadnjega gumba. Častniki so z novodobnimi manevri, ki niso več samo za parado, ampak se naslanjajo kolikor mogoče na istinite razmere v vojski. Takih izbornih manev-

sečal v svoji mladosti, so bile tudi nad menoj izvršile svojo žalostno dolžnost. Skoro ni ostalo drugega slovenskega na meni kot moje ime. Še to so mi hoteli v šoli spačdrati, a ni prav šlo, ker je vendarle nekoliko preslovensko. In tako se je bilo moje srce pomlačilo, da nisem bil ne krop ne voda. Nisem se mogel nikdar več pozneje prav ogreti, preveč je zašlo v moje ude prokletstvo krive vzgoje. Tako sem taval v nekakšni poltemi, brezbrizen, brez idealov, brez najmanjše narodne zavesti. Edino, kar je bilo v meni dobrega, je bil neki prirojeni, meni skoro nezavedni čut poštenosti, ki mi je vedno branil, da nisem prestopil v sovražni tabor, kamor me je vabila moja mladost in me je klicalo na stotine sirenskih glasov. Ko sem prišel pred dvema letoma v Vipavo, se je ta čut v meni v toliko poostril, da sem se začel zavedati in narahlo simpatizirati s Slovenci. Zlasti odkar sem pristopil k pevskemu društvu. Toda ta simpatija ni nikoli prešla v navdušenost, kaj šele v pravo spoznaje. Stoprav včerajšnji dan, prijatelj, je bil odločen v to, da mi donese veliko luč, da me izpreobrne in prerodi. Ko me je obšlo spoznanje, je vztrepetala sleherna žilica v meni, zazeblje me je po vseh udih, dasi se je potilo moje čelo, in milijon mravelj se je razpasel po moji polti. Tako je bilo v samem hipu dovršeno to, česar niso mogla prej dovršiti dolga, brezplodna leta. Prijatelj, čestitaj mi, Slovenec sem in ponosom na svoj rod!»

rov nima nobena druga država. Častniki in moštvo obožujejo Konrada. Njegovo ime elektrizira našo armado. To je dobro, kajti pravi vojskovodja mora imeti neomejeno zaupanje pri celi armadi.

Za vso upravo v vojski bo moral skrbeti vojni minister Krobotin. Mož je slovenskega pokoljenja in njegov oče je kranjski Slovenec pri Tržiču na Gorenjskem. Že dolgo časa služi v vojnem ministrstvu, kojemu sedaj načeljuje, ter velja za izbornega upravitelja. Vrhu tega še velja Krobotin kot strokovnjak pri artiljeriji ter je ravno to važno panogo naše armade popolnoma in po najnovjših potrebah organiziral.

Na morju je določen za našega vojskovodjo admiral Anton Haus. Tudi slovenskega rodu, doma iz Tolminskega na Goriškem! V delegaciji s slovenskimi in hrvatskimi delegati govori vedno slovenski ali hrvatski. Haus živi le za našo mornarico, za drugo se ne briga. Mož je izredno učen, moško odločen in v občevanju zelo ljubeznjiv. Ne samo častniki, ampak pred vsem ga ljubi moštvo, kajti Haus zna občevati z vsakim mornarjem kakor s svojim tovarišem. Ali bi v slučaju vojske nastopila tudi naša mornarica? Skoraj gotovo, ako bi se Črnagora in Grčija pridružili Srbiji.

Najboljši poznavatelj Bosne in Hercegovine v vsakem oziru je sedanji predsednik bosanske deželne vlade, feldcajgmajster Oskar Potiorek. O njem se pravi, da je zelo nadarjen, pogumen in nagle, a trezne odločitve. To vse je v vojski dobro.

Nadalje so še armadni nadzorniki: poprejšnji vojni minister infanterijski general Moric vitez Aufenberg, kavalerijski general Rudolf vitez Bruderman in infanterijski general Liborij vitez Frank.

Mobilizacija v Srbiji in Črnigori.

»Militärische Rundschau« z dne 27. t. m. poroča: Mobilizacija srbske armade se vrši hitro in gladko. Srbske bojne čete v osrednjih delih dežele bojo v nekaj dneh zbrane. Na meji ob Donavi stojijo maloštevilne opazovalne straže, za katerimi so nekaj kilometrov vzadi pripravljene v podporo močni oddelki. V srbskem delu bivšega Sandžaka se premikajo čete. V Novembazarju nanovo formirana divizija je proti Priboju ob bosenski meji pomaknila močne oddelke.

Tudi v Črnigori je mobilizacija v polnem tiru. Od vasi do vasi hodijo seli in v poklicujejo vojake. Črnogorske čete se zbirajo ob zahodni meji Črnogore v več oddelkih. Okoli Nikšića so koncentrirani močni oddelki. Pri Plevlju v črnogorskem delu Sandžaka stoji oddelek z artilerijo. Pri Grahovu in Njegušu zapadno od Cetinja se je menda zbrala ena ali dve brigadi. Na črnogorskih utrdbah na gori Lovčen čudovito hitro delajo pri utrdbah. Iz municijskih skladnic spravljajo municijo na zapadno mejo. Kralj Nikolaj in vlada sta se menda preselila v Podgorico. Črnogorske čete pri Plevlju so v zvezi s srbskimi oddelki pri Priboju.

Srbska špionaža?

»Grazer Volksblatt« poroča, da so na kolodvoru v Brucku ob Muri aretirali dva srbska oficirja in vojaškega zdravnika, ki so bili civilno oblečeni. V Celju se je pri drugem železniškem mostu čez Savinjo ponoči priplazil nek neznanec blizu vojaške straže. Na klic vojaške straže je neznanec oddal na vojaka strel iz revolverja, pa ga ni zadel. Tudi vojak je streljal, pa ni zadel. Neznanec je izginil v temo.

Srbi razdrli most.

Dunajska Sonn- und Montagszeitung poroča iz Zemuna, da so Srbi razstrelili železniški most med Zemunom in Belgradom.

Prvi spopadi.

N. Wr. Tagblatt poroča z dne 27. t. m.: Pri Temes-Kubinu so se vršili prvi večji spopadi med našimi in srbskimi četami. Srbi so streljali na ladje na Donavi, na kar so naši odgovorili. Menda so na obeh straneh izgube. Nasproti Temes-Kubinu so štiri srbski pešpolki s tremi baterijami in dva eskadrona konjenice, ki imajo za opirališče Semendrijo. Tem četam poveljuje Štefan Štepanović.

Kaj pravijo druge države?

Angleško časopisje je odločno na avstrijski strani in pravi, da se naj druge države ne mešajo v avstrijsko-srbski spor.

Tudi francosko časopisje je proti vmešavanju, povdarja pa, da bo Francoska solidarna z Rusijo, če poseže ta vmes z oboroženo silo. Italija je oficijelno naznanila naši vladi, da bo njeno zadržanje primerno njenemu zveznemu razmerju do Avstrije. Rusija je v veliki zagati. Sklepi ministrske konference pod predsedstvom carja so tajni. Menda se je vojni minister izrazil, da je Rusija pripravljena. Nemčija stoji trdno in zanesljivo na avstrijski strani in če bi Rusija posegla vmes, ima opraviti tudi z nemško armado. Nemški cesar je menda poslal ruskem carju depešo. Grčija je obvestila našo vlado, da ostane v avstrijsko-srbskem sporu neutralna, ker ima s Srbijo dogovor le za slučaj, če bi hotel kdo izpreminjati na bukkareštnih mirovniških sklepih. Bolgarija in Turčija hrepenita po maščevanju nad Srbijo. Zato je upanje, da ne izbruhne svetovna vojna, čimdalje večje. Iz Rima se poroča, da se je ruski zunanji minister obrnil do Italije, da bi Italija posredovala v prilog miru v imenu velesil pri avstro-ogrski vladi. Avstriji bi se dalo jamstvo, da se bo Srbija brez vojske udala vsem avstrijskim zahtevam.

Napad na železniški most na Koroškem.

Ponoči 27. julija ob poltrem sta se na progi Ljubljana—Trbiž približala dva sumljiva človeka železniškemu mostu čez Belo. Kljub klicu vojaka, ki je stražil most, se nista ustavila, ampak sta se plazila naprej. Vojak je na sumljiva človeka oddal dva strela. Patulja ju je zasledovala, pa sta ji v temi žal utekla v bližni gozd. Orožniki ju iščejo.

Korošci in — „Sveta vojska“.

V sedanji dobi »taborov« smo se Korošci odzvali tudi klicu osrednje (ljubljanke) »Svete vojske«, ki je klicala za nedeljo, dne 19. julija 1914 vse Slovence in Hrvate na Brezje, da se ob stoletnici tamošnji milostni Materi poklonimo ter prisostvujemo — jugoslovanskemu abstinencnemu taboru.

Ob 3. uri popoldne se je pričel abstinencni tabor s zelo primerno pridigo v cerkvi, katero je govoril slovenski svetovojni apostol preč. g. duh. svetnik Janez Kallan, ki je že dopoldne ob pol 12. uri opravil za došle romarje-abstinate sv. mašo. Sledile so litanije z blagoslovom. Med cerkvenim opravilom je bila tako prostorna romarska cerkev nabito polna.

Takoj po končani božji službi se je množica vsula na zborovalni prostor pred cerkvijo, kjer je »Orlovska« godba zaigrala ter so pevci zapeli novo abstinencno himno, nakar otvoril tabor v navzočnosti več tisočglavega občinstva duh. svetnik in predsednik »Svete vojske«, preč. g. Janez Kallan. — Ob plohi odobravanja govori zatem ces. svetnik. gosp. Pirca o škodi, katero povzroča alkohol. — Dr. Ude, koroški rojak iz Podjune, sedaj vseučilišni profesor v Gradcu, pozdravi tabor v imenu štajerske katoliške organizacije. — Zelo prikupljiv, na jedru bogat govor slovenskemu ženstvu v boju zoper — hudiča alkohol je podala gdč. učiteljica Štupca iz Maribora. — Govorila sta še nek mariborski gimnazijec ter gdč. Kat. Kirn.

V imenu izven Kranjske — najboljših zastopanih Korošcev (!) je pozdravil tabor vlč. g. vojni kurat, msgr. Rafko Kozák, sprejet z velikanskim odobravanjem. — Hrvatske bratske pozdrave je prinesel kapucin fra Grga iz Reke.

Najlepši prizor je pač bil zvečer v mraku, ko so udeleženci napravili po Brezjah manifestacijski obhod z godbo, petjem, umetnim ognjem in streljanjem. Kaj takega pa še tudi tujcev vajene Brezje niso gledale!

Jutro drugega dne, v ponedeljek dne 20. julija 1914 je bilo odločeno najprej za cerkvena in romarska opravila. Med drugim se je ob pol 6. uri zjutraj darovala za prestolonaslednika in njegovo blago gosposo soprogo slovesna maša-zadušnica. Po mašah in pridigi se je tabor nadaljeval z občnim zborom »Svete vojske«, na katerem so podale poročila vse deželne podzveze, nakar so bila še ločena zborovanja.

Za to priliko je sklicala tudi »Sveta vojska za Koroško v Celovcu« svoj prvi redni občni zbor na Brezje, ki ga je vodil g. dr. Val. Božič. Zbralo se je na vrtu »pri Gabrielčiču« do 50 zastopnikov iz Koroške in sicer so prihajali zastopniki iz vseh dolin, iz Podjune, Roža in od Zile; zlasti dobro zastopana je bila Globasnica in Brdo-Melviče. Čast!

Kmalu po 1. uri popoldne je otvoril predsednik g. dr. Val. Rožič občni zbor s toplim pozdravom na navzoče Korošce in goste iz Kranjske. — Dr. Rožič je še splošno poročal o »Sveti vojski« za Koroško, katere se je jelo naše nasprotništvo vseh baž bati, dobro vedoč, da je nasprotnikom slovenske in krščanske misli — abstinence Slovencev najhujši sovražnik.

Gospoda Peregrina Vunček tajnikovo poročilo je vsebovalo sledeče:

Misel zdržnosti ni povsem nova na Koroškem, kajti zgodovinar Valvazor omenja, da je že v 16. stoletju grof Krištof Dietrichstein na Humberškem gradu (blizu Žihpolj) ustanovil — bratovščino sv. Krištofa zoper pijančevanje in kletev. Člani te bratovščine so se silno množili zlasti po Rožu in po Podjuni; kot vidni znak so nosili na verežici okrog vratu svetinjice. Kot preostanek bratovščine se še danes vidijo po Koroškem na zunanjih stenah cerkvice naslikane orjaške podobe sv. Krištofa. — Namesto svetinjic pa nam je tudi osrednja »Sveta vojska« oskrbela moderne znake.

Naš koroški pododbor v Celovcu obhaja ravno danes enoletnico svojega poroda. A kratkohlači deček (»Sveta vojska za Koroško«) si je že pridobil precej naklonjenec. V Celovcu samem imamo več skupin. Osrednja zveza kot društvo celovških slovenskih meščanov šteje 48 udov (5 prve, 43 druge stopnje); krožek slovenskih bogoslovcev ima izmed 27 gospodov — 9 popolnih zdržnikov; med vojaki, kjer je duša abstinence vojni kurat, msgr. Rafko Kozák je pri 17. in 7. pešpolku vkup 487 zdržnikov, od teh okrog 150 popolnih (!!!). Župnija Kazaze šteje 13 odraslih + 42 otrok = 55 popolnih in 15 + 57 = 72 zmernih abinentov. Najmlajše samostojno društvo »Sveta vojska« v Globasnici šteje v I. stopnji: 4 + 11 = 15, v II. stopnji: 51 udov. — Prav razveseljivo je, da se tudi v Marijinih družbah oklepajo abstinence misli, tako v št. Rupertu pri Velikovcu, kjer štejejo v I. stopnji 11 deklet, v II. stopnji pa 25 deklet. Sosednje Tinje izkazujejo 7 + 5 = 12 v I. stopnji in 10 + 4 = 14 udov v II. stopnji. Vkup živih slovenskih abinentov na Koroškem: I. stopnje (zdržnikov vseh opojnih pijač) je: 256, II. stopnje (zdržnikov vsakega žganja, ki pa druge alkoholne pijače pijejo le izredno malo): 542, vkup 798 glav. Izven teh še obstoji društvo v Svečah, abstinence odseki izobraževalnih društev v št. Janžu v Rožu, v Vogrčah, Pliberku, Melvičah, ki pa nam žal niso poslali statističnih podatkov. Istotako se širi abstinence misel med dijaštvom.

Prva in glavna zasluga gre našemu preč. gosp. duhovnemu voditelju, kazaškemu župniku Tomažu Ulbigu, ki je zlasti po Podjuni prebredel v ta namen skoro vse važnejše postojanke. Osrednji tajnik gosp. Lavoslav Puhar je z ponovnimi temeljiti predavanji in lučnimi slikami storil za stvar skoro največ. Predsednik dr. Rožič je večkrat ubral to struno na raznih krajih. Poleg drugih so o tem govorili še tudi: gg. Hornböck, bogoslovec Božič, Vunček, Haf-

ner, dr. Rožman itd. — O gibanju se je pisalo v »Miru«, in po možnosti tudi zasebno delovalo. Birmance smo letos obdarili s sodelovanjem gg. bogoslovcev z opominjevalnimi tiskanicami, naj se varujejo strupa alkohola, kajti mnogokdo bi pozneje ne bil postal pijanec, ako bi se ga birmski dan ne bilo upijano. — Založili smo tudi napisne tablice »Tukaj se dobiva brezalkoholna pijača«. — V hotelu Trabesinger v Celovcu je združena brezalkoholna gostilna, ki ima na razpolago raznovrstne nadomestne pijače in so gostje-abstinentje z gosti-pivci povsem enakovredni. V Svečah se je osnovala tudi posebna brezalkoholna gostilna.

Končno je občni zbor izrazil nujno željo in prošnjo, da »Mir« odloči kotiček našemu narodnemu gibanju. Kaj pa gospodje še hočejo! Kateri politični list pa šteje razmero za to toliko prostora? Op. ured.)

Odbor se je enoglasno sestavil za prihodnje društveno leto naslednje: Predsednik in blagajnik: dr. Valentin Rožič; tajnik: Peregrin Vunček. Odborniki: Msgr. Rafko Kozák, novomašnik Anton Mlinar in učitelj Janko Kuhar (Globasnica). — Nadalje se bo iz vsakega kraja, kjer obstoji društvo ali odsek »Sveta vojska«, še pritegnil po en zaupnik kot član širšega odbora.

V vseh v naš delokrog spadajočih okoliščinah se obračajte zaupljivo na našo pisarno pod napisom: »Sveta vojska« za Koroško v Celovcu, »Mohorjev dom«.

Slovenskim abiturientom!

Zapuščate srednjo šolo z njenim disciplinarnim redom. Za vami je mladostna doba, ko ste potrebovali krepko roko, da vas je vodila. Z maturitetnim izpričevalom ste dobili vstop na akademična tla. Hrepeneči po svobodi, ki jo je Stvarnik zapisal umnemu bitju v srce, se boste odločili za svoj poklic in življensko misijo.

Veliko mesto vas bo objelo in vabilo s svojim materialističnim svetovnim nazorom; poklone vam bodo delali nasprotniki krščanstva, ter vam skušali nadomestiti mladostne ideale s psevdoideali, dobro vedoč, da mlad človek brez upa v prihodnost nima veselja do dela sedanjosti. Taki psevdoideali so kakor sejanje žita na kamen: Pusta vsakdanjost jih razblini, in mladi moške v najboljšem cvetju postanejo starci-obupanci.

Pri nas je drugače! Mlade ideale gojiti, jim dati novega življenja, da se izpopolnijo in udeležijo, je naše stremljenje. Z Bogom hočemo delovati za slovenski rod, z Bogom vršiti vse svoje delo, zato se zavedamo, da

Nezmagana mi četa smo,
Brez strahu in trepetu smo.

Katoliška inteligenca se šele ustvarja na Slovenskem; naloga naših akademičnih društev je, da jo pokrepijo in ji dovajajo novih moči. Kdor je z duhom in srcem naš, k nam! V družbi je moč in vzgoja značajev. Vsi, ki ste v srednji šoli svoje versko prepričanje ohranili, pridite, da ga v velikomestnem viharju utrdite! Hinavstva ni med nami; praktično krščanstvo zahteva samozatajevanja in žrtev, zato nima obstanka v naših društvih, kdor tega ni zmožen.

Akademična leta so najlepša baš radi tega, ker tvorijo inteligentu prag v življenje. Katoliških, samostojnih in svobodnih

sa in živčni slabosti zanesljivo pomaga s svojimi poživljajočimi, jačečimi, bolečine tolažečimi lastnostmi.

Evo nekaj zanimivih sporočil:

»Dalj časa zaradi protina nisem mogel hoditi, poskusil sem mnogo zdravil, izdal mnogo denarja, pa nič ni pomagalo. »Elzafluid« mi je pa bolečine tako ublažil, da zopet lahko opravljam najtežja dela. Tisočkratna hvala.« Leop. Melak, s. r., Deutsch-Landsberg št. 43, Štajersko.

»Prosim, pošljite mi zopet svoj izborni »Elzafluid«. Imela sem protin v obeh nogah, da nisem mogla hoditi, pa je to trpljenje, sedaj, odkar rabim »Elzafluid«, popolnoma izginilo. Tudi pri glavobolu, zobobolu, bodanju in bolečinah v vratu se je iz-

inteligentov nam je pa danes v domovini bolj treba kakor kdaj poprej.

Zato vas kličemo, katoliški abiturienti, da se naši armadi pridružite in nam prinesete novega ognja. Več luči, več življenja!

Za »Slovensko dijaško zvezo«:

Ivan Prijatelj, phil., t. č. predsednik.

Ivan Stanovnik, iur., t. č. tajnik.

Za »Danico«:

Ivan Žgur, med. vet., t. č. predsednik.
Vekoslav Rigler, med. vet., t. č. tajnik.

Za »Zarjo«:

Ivan Drobnič, med., t. č. predsednik.
Nace Širca, iur., t. č. tajnik.

Za »Dan«:

Joško Copič, phil., t. č. predsednik.
Heri Hirschman, iur., t. č. tajnik.

Steckenpferd-
Illijnomlečnato milo

slej ko prej neutrno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Vsakdanja priznalna pisma. Po 80 h se dobiva povsod.

Dnevne novice in dopisi.

Veliki skupščini na Strmcu in pri Sv. Križu dne 2. avgusta z ozirom na vojskin čas izostaneta.

Nova telefonična zveza Dunaj — Celovec. Trgovinsko ministrstvo je dovolilo napravo druge interurbanske telefonične zveze od Dunaja do Celovca na delni progi Bruck ob Muri do Celovca.

Vlagateljem posojilnic. Ko se je raznesla vest o vojski z Srbijo, so se začeli vznemirjati tudi lastniki vlog pri posojilnicah. Naj bodo ljudje mirni in brez strahu. V vojsko gre vojak! V vojsko pa ne gredo posojila in ne vloge. Denar, ki je naložen v posojilnicah, je varno izposojen kmetom, kmetje so zanj porok s svojimi posestvi, zemljišča pa nam nikdo ne more jemati. Posestniki, ki gredo za domovino v boj, smejo upati, da ravno zdaj ne zahtevamo od njih vračila in da čakamo na obresti. Toliko domoljubja in ljubezni do bližnjega bode vse naše ljudstvo imelo in ne bo po nepotrebnem vznemirjalo posojilnic.

»Slovenski Straži« (celovski podružnici) je daroval g. Albin Novak, trgovec v Sinčivasi, 5 K, ker se, povabljen k novi sv. maši č. g. Ivana Kuhlina v Dobrlivasi dne 26. julija 1914, je ni mogel udeležiti. Nadalje je daroval neimenovan Celovečan podružnici 10 K.

»Slovenski Straži« je darovala: Podružnica »Slov. Straže« v Celovcu 61 K 66 h.

Straža ob železnicah. Uradno se nam poroča: Na posameznih progah v monarhiji so nastavljene vojaške straže. Da se ne godi kaka nesreča, se občinstvo opozarja, da straže rabijo orožje zoper vsakega, ki ne ostoji na prvi klic.

Št. Ilj ob Dravi. (Nova sv. maša.) Po dolgih letih smo doživeli v naši fari zopet prelepo slavnost. Novomašnik Matej Wornig, naše fare sin, je stopil prvič pred oltar in daroval Gospodu prvo sv. mašo. Od blizu in daleč se je zbralo slovensko ljudstvo pri prvi daritvi, da se zahvali Bogu, ki se je v težavnih dneh ozrl iz nebes in mu poslal novega dušnega pastirja, voditelja, učitelja in priprošnjika pri Bogu in da počasti tudi novomašnika, ki je po dolgih letih dospel do cilja. Slavnost-

kazal kot takoj bolečine tolažeče sredstvo.« Marija Parlitsch, s. r., posestnica, Süssenberg, pošta Weitersfeld.

»Rad bi priobčil, da mi je Vaš izvrstni »Elzafluid« pri odstranitvi kroničnega želodčnega katara prav dobro služil. Tako se je tudi pri drugih osebah v mnogih slučajih obnašal prav dobro, tako n. pr. pri glavobolu, bolečinah v spodnjem delu telesa.« Franc Volgger, s. r., železniški uradnik, Gries am Brenner, Tirolsko.

Naj si naši bralci ta poročila obrnejo v korist in naroče Fellerjev fluid z zn. »Elzafluid« od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzatr št. 67 (Hrvatsko). 12 steklenic stane 5 kron, majhna izdaja, ki donaja velik dobiček. . . . ekrix.

Hudoben gost.

Gost, ki vedno pride nepozvan in ki ga nikjer ne marajo videti, to je revmatizem. Večkrat pride popolnoma nepričakovano in naenkrat in se ga je težko znebiti, ko se je vgnezdil. To se pa ne more zgoditi, ako revmatične bolečine, nevralgije, trganje po udih itd. vslej takoj odstranimo s Fellerjevim bolečine tolažečim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elzafluid«. Tudi pri prehudem naporu, izpahnenju, izvinjenju, oteklinah, opečeninah, ozeblinah, tresenju tele-

nemu sprevedu, ki se je pomikal od župnišča proti podružnici sv. Marije Device na Humcu, je sledila ogromna množica ljudstva. Mnogi so bili ginjeni do solz, ko sta pred župniščem nastopile dve družici in v lepih besedah govorile novomašniku v slovo. Skrbne družice in fantje iz vasi so okrasili pot z lepimi slavoloki, vsa čast pa gre družicam za lepo ozaljšavo cerkve in oltarja. Slavnostni govor je imel preč. gosp. Val. Mörtl, župnik na Strmcu. Govoril je vsem do srca. Pri slavnostni asistenci smo opazili tudi premil. g. dr. Josipa Grudna, kanonika iz Ljubljane. Po maši so se zbrali gostje v domači gostilni. Pri gostiji je domači pevski zbor zapel mnogo lepih pesmic. Zbrali smo tudi precejšnjo svoto za »Slov. Stražo«. Vsem župljanom in neštetim vernikom, ki so od blizu in daleč prihiteli, bo ostal dan nove sv. maše v hvaležnem spominu. Preč. g. novomašniku pa želimo iz srca, da bi z novomašniškim veseljem v srcu pogumno stopal po težavni poti, ki si jo je izbral. Z Gospodom za častne svetinje našega naroda prav mnogo, mnogo let!

Čebelarstva podružnica za št. Peter pri Vašinjah. Kakor je že marsikom znano, smo ustanovili na binkoštni ponedeljek čebelarstvo, katere namen je združevati čebelarje, kateri uživajo potem te velike ugodnosti za svoje čebelarstvo. V edinstvu je moč! To geslo naj velja tudi za naš čebelarje. Bolj kot pri vseh drugih kmetijskih panogah je potreba edinstva pri čebelarjih velika. Marsikateri si bo mislil: Že zopet agitira. Res sicer agitiram, toda, dragi čebelarji, ne imejte mi za zlo, ako vam dobro želim. Udje (udnina 3 K letno) dobivajo list »Slovenski Čebelar« zastonj. Že sam »Slov. Čebelar« stane sicer tri krone, in je toliko tudi vreden. Gotovo vas bode dejstvo, da imamo Slovenci tako lep in poljudno spisan list, kakršnega še Nemci nimajo, razveselilo. Članom je na razpolago tudi neobdačen sladkor za pitanje čebel v slabih letinah. Podružnica si nabavi s časom tudi najpotrebnejše čebelarstvo orodje za skupno rabo. Vse te ugodnosti uživajo le naši udje. Torej sosedni čebelarji, četudi do dve uri od nas, oklenite se nas, ne ozirajte se na »farbe« ali kaj podobnega. Vsak kmetovalec naj si omisli čebele, naj pridno čita čebelarске knjige in »Čebelarja«. Obiskal nas bo tudi večkrat kak gospod čebelar iz Kranjskega, kakršnega smo dobili na binkoštni ponedeljek, g. Rojina, urednika našega »Čebelarja«, da nas pouči v vsem potrebnem. — Bogato čebelarstvo letino želi vsem »muharjem« načelnik podružnice.

Jezerko. (Visoki gostje). Med tujimi gosti prebiva sedaj na Jezerskem v vili »Virnig« kontreadmiral grof pl. Lanjus s svojo soprogo in svojo hčerko grofico pl. Lanjus, ki je pri osodepolnem dogodku v Sarajevu z občudovanja vredno mirnostjo in požrtvovalnostjo storila, kar je mogla, posebno za rajno kneginjo Zofijo Hohenberg. Že po prvem atentatu, obvezala je močno ranjenega podpolkovnika Merizzi, ktereja je zadel kos bombe nad tilnikom. Njeno poročilo o strašnem dogodku se sicer vjema z vsem, kar so prinesli časopisi. Novo morebiti je, kako plemenita se je skazala rajna kneginja Zofija proti raznim, dobrodelnim zavodom. Hčere božje ljubezni dobile so za svoj zavod 500 K, sirotišnica nadškofa Stadlerja tudi okoli 500 K — in zavod za mladenčce p. Puntigama 1000 K. Zanimiv je tudi brzojav, ki ga je poslal duhovni vzgojitelj prestolonaslednikovih otrok dr. Stanovsky, v katerem pravi, da se princ Maks pridno uči za skušnjo. Ta telegram sta brala visoka dostojanstvenika nekoliko časa pred smrtjo. Spremembo je mislilo, da je kneginja v nezavesti, šele ko so jo vzdignili iz voza, spoznali so, da je mrtva. Pozneje je izdihnil tudi prestolonaslednik.

Grebinjski kloster. V mojem v št. 29. »Mira« objavljenem dopisu se je po moji misli vrnila tiskovna pomota. Namreč namesto 72 K je bilo tiskano 42 K kot stroški za bolniško postrežbo kmetice M. S. v deželni bolnišnici. V pojasnilo naj služi sledeče: P. S. p. d. Drion je prišel s svojo bolno ženo M. S. v deželno bolnišnico in je tam moral predplačati 84 (štiriinosemdeset) kron, ker je hotel tam ženo kakšnih štirinajst dni

puštiti (en dan 6 K; 14×6=84 K). Po petdnevem bivanju je bolnica bolnišnico zapustila, domov v resnici prinesla le 12 K zavezanih v ruto, in zato je bila ona in tudi njen mož mnenja, da je bolnici pri njenem odhodu iz bolnišnice pri bolnišnični blagajni bilo zaračunano 72 K (dvainosedeset). Ker se je zraven pridejani račun njenemu možu prevelik zdel, ga je koj poslal oženjeni hčeri M. N. v Hüttenbergu, da bi ona kot popolnoma večja nemškega jezika daljnje korake storila. Radi popolne jasnosti in da bi vedoma nobenemu krivice ne delal, sem jaz ta račun od dotične ženske nazaj na ogled zahteval. Namesto računa pa sem dobil sledeči nemški odgovor: »Leider kann ich die Rechnung nicht mehr senden, da ich sie mit anderen Papieren vernichtet habe, es wäre ja so nichts mehr zurück zu bekommen, man hätte nur Wege und Schreiberien.« (Žalibog ne morem več računa poslati, ker sem ga z drugimi papirji uničila, itak bi ne bilo mogoče več kaj nazaj dobiti, jaz bi imela le pota in pisarije.) S tem dopisom se pripoznava, da se tudi tej hčeri bolnice ni zdel račun v redu in da se je več računilo, kakor bi imelo biti, saj po mnenju te hčere. Jaz pa nimam več k temu kaj prijaviti. — Klošter, 25. julija 1914. — Jakob Kindlman, župnik.

Kazaze. (Neusmiljena smrt) nam je pobrala občeljubljenega Prima Grazer. Poln lepih lastnostij, delaven, miroljuben, potrpežljiv in postrežljiv je moral v sredi svojih dnij, star 50 let, zapustiti ta svet. Mnogo dobrega je storil našim gospodarjem stem, da jim je napravljajl oziroma poravnal razna poljedelska orodja, zlasti pa s tem, da nam je izkopal mnogo studencev in nas preskrbel na ta način s pitno vodo. Pa ravno pri tem delu ga je zadela nesreča. Sto in stokrat je zlezal v vodnjake in nikoli se mu ni kaj zgodilo. Dne 8. t. m. pa se mu je odločila posoda za vzdigovanje peska od klina na verigi in padla napolnjena s peskom iz višine kakih 6 metrov nanj, tako da ga je smrtnonevarno poškodovala na hrbtnici. Nezavesten je obležal na dnu studenca, kjer je delal in kjer je upal ta dan že dobiti vodo. Ko pride k zavesti poželi duhovnika, ga gre domači dušni pastir previdet v vodnjak, ki je bil betoniran, 12 m globok in v premeru približno 90 cm širok. Ponesrečenec se je namreč bal, da bi, ako bi ga prej spravili iz vodnjaka, med potjo umrl. Ko je bil previden, so ga trije možje in sicer p. d. Kos, Pečovnik in Čapernik spravili varno iz studenca. Drugi dan na to so ga po železnici prepeljali v deželno bolnico v Celovec, kjer pa je dne 18. t. m. umrl. Sorodniki ter mnogo znancev in prijateljev mu je skazalo zadnjo čast s tem, da so šli molit k njegovemu mrtvaškemu odru. Delal in molil je doma, počival pa bo v tujini, na pokopališču v Trnjavasi. Prim, obžalovan od vseh faranov, počivaj sladko! Vedi pa, da spomin na Te ostane med nami! R. i. p.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Hodiše.

Tukajšnje pevsko društvo »Zvezda« je imelo 12. t. m. v Bachelwirthovih prostorih javen društven shod; domači kaplan je govoril o umeščenju koroških vojvod in sploh o zgodovini in zavednosti Slovencev. Kako žalostno je izzvenelo predavanje, ko je govornik ob splošni ginjenosti obilnega ljudstva omenjal, da ga ni več med živimi onega, ki je zatiranim Slovincem rodil toliko opravičenega upanja. Po govoru sta se uprizorili veseloigri: »Skriven zaklad« in »Kmet in avtomat«, ki sta med poslušalci povzročili mnogo zabave in veselja. — Naši spretni in vneti igralci so izvrstno rešili svoje vloge in igrali tako živahno in naravno, da so želi vsestransko odobravanje. Otvorila in zaključila sta to prireditev domač mešan in moški zbor. Udeležba je bila tako ogromna, da je bil veliki »salon« napolnjen do zadnjega kotička.

Prevalje.

Slovensko katoliško izobraževalno društvo je imelo svoj letni občni zbor v nedeljo dne 12. julija, na katerem se je zbralo ogromno ljudi, da so bili društveni prostori pri Šteklju vse premahni. — Bila pa je na sporedu narodna igra »Junaške Blejke«, ki je

ljudi naravnost očarala. Dekleta so tako spretno igrala, da bi delala čast tudi na boljšem odru, posebno mati županja, Maruša in Francka Jezerčeva. Tokrat je prvokrat skupno nastopil mešani in moški zbor pod spretnim vodstvom novega organista Kronovška, ki je delal med odmori občinstvu kratek čas. — Na sporedu je bil tudi govor o ustoličenju koroških vojvod. Domači kaplan je govoril o tem starodavnem slovenskem obredu, pokazal slavno preteklost slovenskega naroda, omenil pa tudi žalostne razmere, v katerih se zdaj nahaja. Dolžnost vsakega Slovenca in Slovenke je, da ohrani svojo narodnost in ljubezen do materinskega jezika. Ob koncu se je vršila volitev novega odbora. Za predsednika društva je bil soglasno izvoljen organist Alojzij Kronovšek. S pesmijo »Eno samo tiho rožo« je končala slavnost. — Slovenci in Slovenke, zbirajte se radi v izobraževalnem društvu, kajti ono vam nudi veliko poduka in zabave. Proč pa z nočnim popivanjem, pri katerih se je zgodila že tolikokrat huda nesreča.

Železna Kapla.

Predpreteklo nedeljo je priredila podružnica »Slovenske Straže« svoj redni občni zbor v Šent Lenartu. Kljub temu, da nam vreme ni šlo na roko in da se prireditve vsled žalovanja po prestolonasledniku tudi ni vršila v takem obsegu, ki bi ljudi bolj mikal, je bilo udeležencev še vendar precej. G. kaplan Miha Kunsterle je govoril o našem narodno-obrambnem delu, pojasnil njegaj vzroke in cilje in položil društvo, ki v tej smeri dela, »Slovensko Stražo«, ljudem na srce, G. dr. Rožman je vzbujal spomine iz naše slavne zgodovine, in sicer o vmeščevanju koroških knezov. Omenil je tragično smrt Nadvojvode Ferdinanda in orisal njegov pomen, ki bi ga imel za Avstrijo, Jugoslovane v isti in katoliško Cerkev. Nato se je vršil občni zbor. Poročilo o delovanju prejšnjega leta je sledila volitev novega odbora, ki je dobil vase nekaj svežih moči. Vsa stvar se je razvijala še precej živahno. Iskrena želja, da se »Slovenska Straža« v tako eksponirani Kapli in Molici pošteno razmahne, naj bi se kmalu izpolnila. Slovenci, vaša stvar!

Cerkvene vesti.

Duhovne vaje za gospode s srednješolsko ali akademično izobrazbo se prirede letos v dneh od 31. avgusta do 3. septembra. Prijaviti se je pisмено ali ustmeno do 25. avgusta t. l. pri hišnem upravitelju knezoškofijskih zavodov sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano.

Romanje v Lurd.

Za romanje v Lurd dne 19. avgusta t. l. se je do sedaj prigrasilo nad 70 udeležencev iz vseh krogov. Odbor za romanje naznanja s tem vsakomur, da se prigrasitve sprejemajo do dne 5. avgusta, vendar pa je v interesu vsakega v svrhu rezerviranja v hotelih itd., da se prigrasijo kakor hitro mogoče, kar bi pripravilo zelo olajšalo. Kakor je že znano, vodi potovanje preko Italije, Južne Francije, povratek v dveh delih in sicer vožnja A naravnost skozi Švico in vožnja B preko Pariza.

Cene za udeležnike za vožnjo A: I. razred 540 K, II. razred 390 K, III. razred 250 K. Za vožnjo B: I. razred 570 K, II. razred 430 K, III. razred 280 K.

Pripominja se, da je za vožnjo tja kakor tudi za vožnjo nazaj določena le ena ponočna vožnja. Romarji bodo počivali v sledečih mestih: v Padovi, Milanu, Nizzi, Marseillu, povsod pol dneva, v Lurdu 3 dni, v Lyonu, Einsiedeln, Curihu in Inostomu po pol dneva. Vozni red, natančna pojasnila se dobivajo, kjer se sprejemajo tudi prigrasitve, pri gosp. Antonu Hribarju, župniku v Zalem Logu pri Železnikih, in pri gospodu Lamb. Mally, Medija-Izlake pri Zagorju.

Najstarejša eksportna
tvrka ur, zlatnine in
srebrnine

F. ČUDEN

Ljubljana 228

Prešernova
ulica 1

pošlje brezplačno vsa-
kemu svoj

VELIKI CENIK.

Lastna tovarna ur v Švici.

Letno se razpošlje več tisoč ur na vse strani sveta.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Zapravljanje življenske moči je to, ako ne storimo ničesar proti revmatičnim, protinskim in drugim telesnim bolečinam, namesto da bi take bolečine s Fellerjevim preizkušenim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko „Elza-fluid“ takoj odpravili. Mnogo zdravnikov rabi in priporoča to sredstvo in sami smo se prepričali o njegovem dobrodejnem, bolečine lajšajočem vplivu. 12 steklenic „Elza-fluid“ pošlje franko za 5 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 67 (Hrvaško). Tudi Fellerjeve rabarbarske kroglice z znamko „Elza-kroglice“, to gotovo delujoče odvajalno sredstvo, se lahko naroči 6 škatljic za 4 krone franko.

Sposobne zastopnike, dobro vpeljane, za obisk zasebnikov, sprejme proti visoki proviziji svetovnoznana tvornica sukna. Ponudbe na naslov: Mnih. Hradišče, Češko, poštni predal št. 11.

Kajža z inventarjem vred, v vernberški občini, je na prodaj za 6000 kron zaradi družinskih razmer. 1000 kron lahko ostane vknjiženih. Več pove Jos. Lesjak, obč. tajnik v Vernbergu, p. Podravlje, Koroško.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke „Slovenske Straže“! Naročajte se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

U zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu
je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta
(Slovenski Golline).

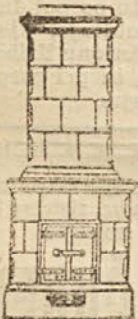
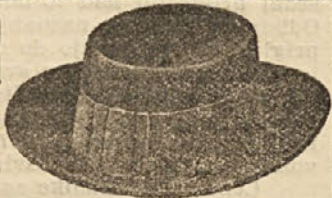
Priredil msgr. Valentin Podgorc.
Mehko vez. K 4.—, za družnike K 3.—,
po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez.
K 5.40, za družnike K 4.—, po pošti
40 vinarjev več.

JANEZ PICHLER

klobučar v Celovcu
Wienergasse št. 4

priporoča svojo veliko
izbiro

moških in ženskih klobukov v vseh kakovostih in barvah po nizkih cenah. Dobra, realna postrežba.

J. WIESAUER

lončar v Celovcu
Živinski trg št. 9

priporoča peči, štedilnike, stenske
obklade, kuhinjske posode.

Točna izvršitev vsakovrstne poprave.

Lepa kmetija

tik farne cerkve in trirazredne šole s približno 30 orali zemljišča in dvema lepima sadnima vrtoma, vse v ravni legi, se z živim in mrtvim pohištvom pod zelo ugodnimi pogoji takoj proda. — Pojasnila daje Jernej Pihler v Skočidolu, pošta Podravlje (Föderlach), Kor.

ORGLE

še prav dobre za kako podružno cerkev, se takoj po ceni prodajo. Več pove cerkveno predstojništvo v Skočidolu, pošta Podravlje (Föderlach), Koroško.

Thymol-mazilo s sidrom

Pri manjših, odprtih ranah in opeklinah
Škatlja K —80.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.

Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd.
Steklenica K —80, 1.40 in 2.—.

Železna albuminat tinktura s sidrom

pri pomanjkanju krvi in bledici. Stekl. K 1.40.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni, Pri zlatem levu*

Praga 1, Elizabetina cesta 5.

Absolutno zajamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata pristna bela mašna vina, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913 po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“ po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po K 2.30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

U zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt
v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence
priredil Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6.—, za družnike
K 4.40, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom
K 9.20, za družnike K 6.80, po pošti
franko K 1.— več.

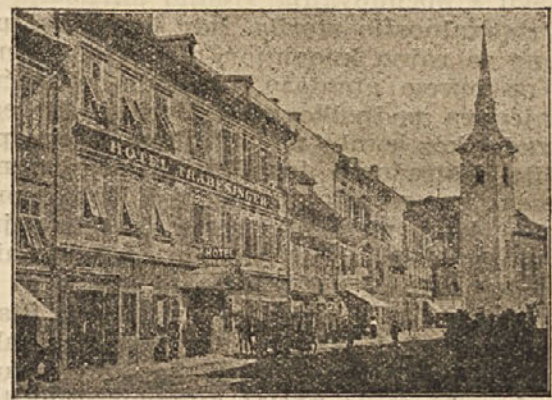
Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisano vodstvo hotela Trabesinger se v ljudo priporoča vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Gostom-abstinentom se postreza z raznimi brezalkoholnimi pijačami. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. Slovenski potniki in rodoljubi, slovenski romarji, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. — Za mnogobrojen obisk se priporoča

vodstvo hotela Trabesinger.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica K 8,000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 1/2 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splicetu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od **4 1/2 %** naprej.